

## Borne

### Hoofdgeld en vuurstedengeld anno 1675

In 1675 werden in het gerichte van Borne zowel voor het hoofdgeld als voor het vuurstedengeld een register aangelegd, dat de tand des tijds heeft doorstaan en voor ons nog steeds te raadplegen is.

Beide registers komen redelijk overeen. Toch zijn er afwijkingen; zowel in de schrijfwijze van de namen als wie wel en wie niet tot de paupers gerekend werd.

Oud schrift is eigenlijk niet moeilijker te lezen dan ons huidige; het probleem zit in het handschrift. Een slecht handschrift is van alle tijden. De schrijver van het hoofdgeld gebruikte voor de klinkers de hedendaagse tekens, de schrijver van het vuurstedenenregister hield zich nog bij het oude schrift. Daardoor is bij het bij hem veel duidelijker welke letter bedoelt wordt. Zie het voorbeeld:

Hoofdgeld

Joan waerners -  
Harmen Roetgers

Vuurstedengeld

Jan Wærners -  
Herman Rotgers

Hier staat:

Joan Waerners  
Harmen Roetgers

Jan Werners  
Herman Rotgers

Bij twijfel wat er zou moeten staan bij het hoofdgeld, heb ik de schrijfwijze van het vuurstedenenregister aangehouden.

Om de beide registers goed te kunnen vergelijken, heb ik ze naast elkaar gezet. Daarbij heb ik de bladindeling van het hoofdgeld aangehouden. Dit had tot gevolg dat de tellingen voor het vuurstedenenregister niet weergegeven konden worden. Deze tellingen staan daarom hieronder bijelkaar. De paupers werden wel genoteerd, maar zonder verdere aanduiding. Ze betaalden immers toch niets.

De gegevens van het hoofdgeld zijn links vermeld en die van het vuurstedengeld rechts.

Mariëken Scholten

Borne, 2007

## Register Hoofdgeld en Vuijrstedegeld gerichte Borne 1675

### Tellingen vuijrstederegister Borne in 1675

#### Buurschap Senderen:

Pagina	Vuijrstede	Ovens	Eesten	Brou ketel
P011	18	2	0	1
P012	20	1	0	0
P013	25	2	0	0
Pagina	Paupers:			
P014	21			
P015	22			

#### Buurschap Hartmen:

Pagina	Vuijrstede	Ovens	Eesten	Brou ketel
P016	17	2	0	0
Pagina	Paupers:			
P017	9			

#### Buurschap Borner Broeck

Pagina	Vuijrstede	Ovens	Eesten	Brou ketel
P017	10	1	0	0
P018	16	2	0	0
Pagina	Paupers:			
P018	5			
P019	8			

#### Het Dorp Borne:

Pagina	Vuijrstede	Ovens	Eesten	Brou ketel
P019	11	0	0	0
P020	23	1	1	2
P021	9	1	1	1
Pagina	Paupers:			
P021	7			
P022	17			
P023	5			

Eesten werden gebruikt bij de bereiding van bier. Op grote geperforeerde platen werden de ontkiemde gerstekorrels uitgespreid. Vanaf onderen werd lucht van een bepaalde temperatuur door de mout heen geblazen waardoor het kiemingsproces werd gestopt.

Register Hoofdgeld en Vuijrstedegeld gerichte Borne 1675

P.033

Volgens Resolutie van Ridderschap  
ende Steden in dato den 14 April  
1675, is dit register, noepende het  
hoofft ghelt des Gerrigtes Borne door  
dese onderge<sup>t</sup> gecommitterden per  
anno 1675 geformeert

Register  
Der Schorstenen des gericht  
Borne De A<sup>o</sup> 1675

<i>Doerps Borne</i>		Hoofden	Vuijrst:	Ovens
Henderick Hesselinck	2	Henrick Hesselinck	1	
Cuiper Joan	1	Cuijper Joan	1	
Swier Klumps	2	Sweer Clump	1	
Stege Berendt	2	Stege Bernt	1	
Joan ten Moerssel	2	Morssel	1	
Dreck Joan	2	Dreck Jan	1	
Gerrit ten Catte	3	Gerrit ten Caete	1	
Arendt Janssens wed:	1	Arnt Janssens Wed <sup>e</sup>	1	
Wed: Geerdten Catte	1	weduwe Geert ten Cate	1	
Dietmeer Wienholts	2	Dietmer Wijnholts	1	
Geerdten Velthuis	2	Geert ten Velthuijs	1	
Lambert ten Catte	2	Lambert ten Caete	1	
Engbert Lucas	3	Engbert Lucas	1	
Joan ten Catte	2	Jan ten Cate	1	
Joan Werensinck	2	Jan Alberts	1	
Schulten Berendt	2	Schulten Bernt	1	
Braes Cornelis	<u>2</u>	Bras Cornelis	1	
	33			

Register Hoofdgeld en Vuijrstedegeld gerichte Borne 1675

P.034

Hoofden		Vuijrst: Ovens Eesten Ketels				
Gerrit Stevens	2	Gerrit Stevens	1			
Joan Tonnissen	2	Jan Tonnissen	1			
Reindt Berendts	2	Reint Berentsen	1			
Joan Gerrits weduwe	1	Jan Gerrits weduwe	1			
Joan Waerners	2	Jan Werners	1			
Harmen Roetgers weduwe	1	Herman Rotgers weduwe	1			
Joannes Meilinck	2	Joan Meijlinck	1			
Gerrit Joanssen	2	Gerrit Janssen	1			
Berendt Geerdinck	2	Bernt Geerdinck	1	-	-	1
		Jan Tonnissen Hulshoff	1			
Joan Schulten	2	Joan Schulten	1			
Lucas Schulten	2	Lucas Schulten	1			
Berendt Reiners	3	Bernt Reijners	1	-	1	1
Harmen ter Haeve	2	Hermen ten Have	1	1		
Post Joan	2	Post Jan	1			
Tonnis Gerrits wed:	1	Tonnis Gerrits weduwe	1			
Smit Berendt	2	Smit Bernt	1			
Jorrien Lijppinckhoff	2	Jorien Lippinckhoff	1	1		
Wessel Smidt	2	Wessel Gerrits	1			
Berendt ten Wildijck	2	Bernt ter Wildijck	1			
Steffen ten Beckinckvelde	2	Steven Beckinckvelt	1			
Evert Swiers	2	Evert Swiers	1			
Geerd Smit	3	Geert Smit	1			
	43					

Register Hoofdgeld en Vuijrstedegeld gerichte Borne 1675

P.035

	Hoofden		Vuijrst: Ovens Eesten Ketels		
Wolter Jansen	2	Wolter Janssen	1		
Joan Baertelinck	3	Jan Bartelinck	1	-	1 1
wedu: van Hendrick Wijldijck	1	Wildijck	1		
Geert Swiers Smidt	<u>2</u>				
	8				

Pauperes

Arendt Wolters	Arent Wolters
Hans Bolten	Hans Bolten
Die Huisman	de Huijsman
Joan Schoelemeister	Jan Schoelmeister
Joan Berendts	Jan Bernts
Geerd Schulten	Geert Schulten
Geerd Tonnissen	Geert Tonnissen
Hendrick Geerlieges	Henrick Geerligs
Egbert Klieverick	Egbert Klieverick
Baestian Unkruit	Bastiaen Oncruijt

P.036

Geerd Prince	Geert Prince
wed: Hendrick van Steinforde	Hen <sup>r</sup> van Stenvorts wed <sup>e</sup>
wed: Henderick Kemmerlinck	Henrick Kemerlings wed <sup>e</sup>
Lubbert Stolters	Lubbert Stollens
Joan Wevers	Jan Wevers
Willem Prince	Willem Prince
Harmen Willemsen	Herman Willemsen
Die wed: Geerd Lubberts	Geert Lubberts wed <sup>e</sup>
Die wed: Claes Henderick	Claes Henricks weduwe
wed: van Gerrit Willemsen	Gerrit Willemsens wed <sup>e</sup>
Wolter Albertsen	Wolter Alberts
Lambert Schraen	Lambert Schram
Giesbert ter Hoeve	Gijsbert ten Haeve
Geerd Harmsen	Geert Hermsen
Lucas Bullick	Lucas Bullick
Berendt Peters	Bernt Peters
wed: van Joan Hanninck	Jan Hannings wed <sup>e</sup>
Joan ter Hoerst	Jan ter Horst
Berendt Nijhoff	Bernt Nijhoff

Register Hoofdgeld en Vuijrstedegeld gerichte Borne 1675

P.037

*Wijckmans  
Borne*

Buirschap Senderen	Hoofden		Vuijrst: Ovens Eesten Ketels			
die Hofmeijer	3	De meijer van Borne	1	0	0	1
Werensinck	2	Wernsinck	1	1	0	0
Weevman	3	Weveman	1			
Wijsselman	2	Wisseman	1			
Knuffes weduwe	1	Knuijves weduwe	1			
Hundeborg	1	Hundeborch	1			
Berent Dreijerinck	2	Bernt Dreijerinck	1			
Joan Olthoff	2	Joan Olthof	1			
		wed <sup>e</sup> van Gerrit tot Wijrick	1			
Joan Willemsen	2	Joan Willemsen	1			
Berninck	3	Berninck	1	1		
Odinck	2	Odinck	1			
Beerthuis	2	Beerthuijs	1			
Hilbert	2	Hilbert	1			
Wensinck	2	Wensinck	1			
Stoeldraijer	1	Lambert Stoeldreijer	1			
Haer Gerrit	2	Haer Gerrit	1			
Reimert	2	Reijmert	1			
Eijckmors	2	Eijckmorsch	1			
Geerd Nijhoff	2	Gerdt Nijhoff	1			
Leefert	2	Lefert	1			
Joan Nijhoff	2	Jan Nijhoff	1			
	<u>42</u>					

Register Hoofdgeld en Vuijrstedegeld gerichte Borne 1675

P.038

	Hoofd		Vuijrst: Ovens
Hesselt	2	Heeselt	1
Olthoff wed	1	Olthoffs weduwe	1
Dashorst	2	Dashorst	1
die Muller	2	de Muller	1
Pastcamps	2	Pastcamp	1
Hulshoffs wed	1	Hulshoff	1
Joan Averincks wed	2	Jan Averings weduwe	1
Stoork	2	Storck Lambert	1
Costee	2	Cosste	1
Groote Elhorst	2	Grote Elhorst	1 1
Saliker	2	Salicker	1
		Koeckenberch	1
Huis Joans wed	1	Huijs Jan	1
Buis Joan	2	Bus Jan	1
Legtenberg	2	Lechtenberg	1
Wolthuis	2	Woelthuijs	1
Joan ten Hulscher	3	Jan toe Holscher	1 1
		Schuijrcate	1
Paesgen	2	Paeschen	1
Stege Geerd	1	Stege Geert	1
		Engbert Bolten	1
Lette Joan	2	Leus Jan	1
Joan ten Wolthuis	2	Jan ten Woelthuijs	1
	37		

P.039

	Hoofd		Vuijrst: Ovens
Escher	3	Escher	1
Engberink	2	Engberinck	1
Beckemans wed	1	Beckeman	1
Beekinckvelt	2	Beekinckfelt	1
Cotteman	2	Cotteman	1
Schulte	3	de Schulte	1
Alvinckhoff	2	Alvinckhoff	1
		Snijder ter Hoeve	1
Nijhoeves (?) Cupers wed	1	Nijhaves (?) Cuijpers wed <sup>e</sup>	1
Joan te Hulscher	2	Jan Bernts to Holscher	1
Bruggeman	2	Bruggeman	1
		Scheer Lucas	1
Wolter Muller	2	Wolter Müller	1
Het huis toe Welvelt	5	Het huijs te Wellevelt	5
	27		

P.040

Pauperes

Henderick Hendericksen  
wed: Henderik Houwers (?)  
Geert Dijckers  
Wed: Steffen Wensinck  
Schepper Lubberts Geerd  
Evert in t Backhuis  
Blenckenhuis  
Laer Geerd  
Copper Geerd  
Koeckenberg  
Snider ter Hoeve  
Sloet Henderick  
Boevenhuis  
Arendt Jaessinck  
Geerd ter Becke  
Coste den inwoener  
Geerd Wijssinck  
Geerd Goessens  
Past Harmen  
Heinen Berendt  
Joan Otten

Henrick Henricksen  
Henrijck Houwers (?) weduwe  
Geert Dijckers  
Steffen Wensings weduwe  
Schepper Lubberts Geert  
Evert int Backhuijs  
Blenckenhuijs  
Laer Evert  
Kopper Geert

Sloet Henrick  
Boevenhuijs  
Arnt Jaessinck  
Geert ter Bercke  
Coste den Inwoonder  
Gert Wissinck  
Geert Goessens  
Past Hermen  
Heijnen Bernt  
Joan Otten

P.041

Agnes Joan  
Schoppen Harmen  
Joan Kleine Elhorst  
Joan Gerrits wed.  
Dijck Luickens wed.  
Dijck Henderick  
Steege Lubbert  
Henderick toe Hulscher  
Schuier Catte  
Harmen Derricks  
Valt Berendts wed:  
Belt Swiers wed.  
Schepper Geerd  
Hillen Joan  
Engberinck Oldehuis  
Harmen ten Thije  
Weer Berendt  
Loe Joan  
Stael Henderick  
Joan Passelens

Agnes Joan  
Schoppen Hermen  
Jan Kleine Elhorst  
Jan Gerrits weduwe  
Dijck Luijkens wed<sup>e</sup>  
Dijck Henrick  
Steege Lubbert  
Henrick toe Holscher  
  
Hermen Derricks  
Vaelt Bernts wed<sup>e</sup>  
Belt Swiers weduwe  
Scheper Geert  
Hillen Joan  
Engberdijnck Olde Huijs  
Hermen ten Tije  
Weer Bernt  
Loe Jan  
Stael Henrick  
Joan Paessens

Register Hoofdgeld en Vuijrstedegeld gerichte Borne 1675

P.042

Broek Geerd  
Vloet Henderick  
Joan Schoemaecker  
Loe Geerd  
Haver Geerd

Brock Geert  
Vloet Bernt  
Joan Schomaecker  
Loe Geert  
Haver Geert

P.043

*Buirschaps  
Hartmen.*

Buirschaps Hartmen	Hoofden		Vuijrst: Ovens	
Middesdorp	3	Middelsdorp	1	1
die Rae	2	Lijftocht	1	
Egberinck	2	de Rae	1	
Groothuis	3	Egberinck	1	
Engbert ter Haer	2	Groothuijs	1	
Colloner	2	Joan ter Haer	1	
Velthuis	3	Cöllener	1	
Grevinck	3	Velthuijs	1	1
Bertelinck	2	Grevinck	1	
		Bertelinck	1	
		Pigge	1	
Mollenbrock	2	Möllenbroeck	1	
Alderinck	2	Alderinck	1	
		Hartmer Wever	1	
Joan Richterinck	2	Jan Richterinck	1	
Stricker Gerrit	1	Stricker Bernt	1	
		Velthuijs Lijftocht	1	
Wolter Pigge	<u>2</u>			
	31			

P.044

Pauperes

Abraham int Sander  
Kolck Harmen  
Catte Wolter  
Pipper Lucas wed.  
Huls Henderick  
Hannes Joan Grevinck  
Laer Joan  
Collenaers Harmen  
Alderinck wever

Abraham int Sonder  
Kolck Hermen  
Caete Wolter  
Pijper Lucas weduwe  
Huls Henrick  
Hans Joan Grevinck  
Laer Joan  
Colleners Hermen  
Alderings wever

*Buurschaps.  
Borner broek*

Register Hoofdgeld en Vuijrstedegeld gerichte Borne 1675

P.045

Buurschaps Borner broek	Hoofden		Vuijrst: Ovens
Arckman	3	Arckeman	1 1
Schothorst	2	Schothorst	1
Breull	2	Breull	1
Doot Joan	2	Doot Jan	1
Nijhuis	3	Nijhuijs	1
Bolschers wed:	2	Bolscher	
Croeshoeps	2	Croeshoop	1
Herssevoert	2	Herssevoort	1
Colvoert	1	Colfoort	1
Pepper	2	Pepper	1
Worckelaer	3	Worckelaer	1 1
		Boisum	1
Broekhuis	2	Broeckhuijs	1
Arendt Dreijerinck	2		
Cloot Jan	2	Cloot Jan	1
Wolbert	3	Wolbert	1
Hoeckberendt	1	Hoeck Bernt	1
Belt Joan	2	Belt Jan	1
Joan Egberts	2	Jan Egberts	1
Hijsseler	2	Huijsseler	1
Geert te Wijricke	3	Geert toe Wijrick	1 1
	43		

P.046

	Hoofden		Vuijrst: Ovens
Joan te Wijricke	2	Jan toe Wijricke	1
Lucas opt Tusfelt	2	Lucas opt Tusfelt	1
Joan Frericks	2	Joan Frericks	1
Spicker Joan	2	Spijcker Joan	1
Geert ten Tusfelt	2	Geert ten Tusfelt	1
	10		

Pauperes

Stumpeman		Stumpeman	
Velt Joan		Velt Joan	
Sloet Roloffs wed		Slot Roloff	
Assincks wed:		Assinck	
Mulhoff		Mulhoff	
Henderick Dreijerinck		Henrick Dreijerinck	
Lendeken		Lendeken	
Wijecker wever		Wijricker wever	
Claes Joan		Claes Joan	
Joan Kleijssen		Jan Kleissen	

Register Hoofdgeld en Vuijrstedegeld gerichte Borne 1675

P.047

Pol Joan  
Maet Henderick  
Hundebrinck

Pol Jan  
Maet Henrick  
Hundebrinck

.....

	Hoofden
Suma Lat.1:	33
Lat.2:	43
Lat.3:	8
Lat.4:	42
Lat.5:	37
Lat.6:	27
Lat.7:	31
Lat.8:	43
Lat.9:	<u>10</u>
Suma totalis	274 facit 205 gl. 10 st

Smitten.  
Gerrit Stevens  
Smit Bernt  
Wessel Gerrits  
Geert Smit  
werden wenig gebruikt

In alles 149 Vuijrsteden, &  
13 ovens tesamen ---- 162.  
ijder ad 3 gl. f.- K- 486 - 0 -

Boedeloen ende ander costen hier  
vergefallen 12 gl st  
Collecte 10 gl. 5 1/2 st

Vier brouketels  
& 2 eesten ijder 6gl. f: 36 - 0 -  
summa - 522 - 0 -

Aldus gedaen den 31 Julij 1675  
Anthonij van Hoven  
Rijchter Caspar Heisen

Affgetrocken de Collecte  
ad 5 p cento ----- 26 - 0 -  
Blijven over 496 - 0 -  
voor t' Landt.

Joann: Meilnck

Aldus bij ons onderget. gedaen d. 27 Majj 1675

*Aldus gedaen den 31 Julij 1675*  
*Anthony van Hoven*  
*Rijchter*  
*Casper Heisen*  
*Joann: Meilnck*

Anthony van Hoven Rijchter  
Casper Heisen  
Gecommitteerde  
Joann: Meilnck

*Aldus bij ons onderget. gedaen d. 27 Majj 1675*  
*Anthony van Hoven*  
*Rijchter*  
*Casper Heisen*  
*Gecommitteerde*  
*Joann: Meilnck*